

Проект фінансується
Європейським Союзом

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

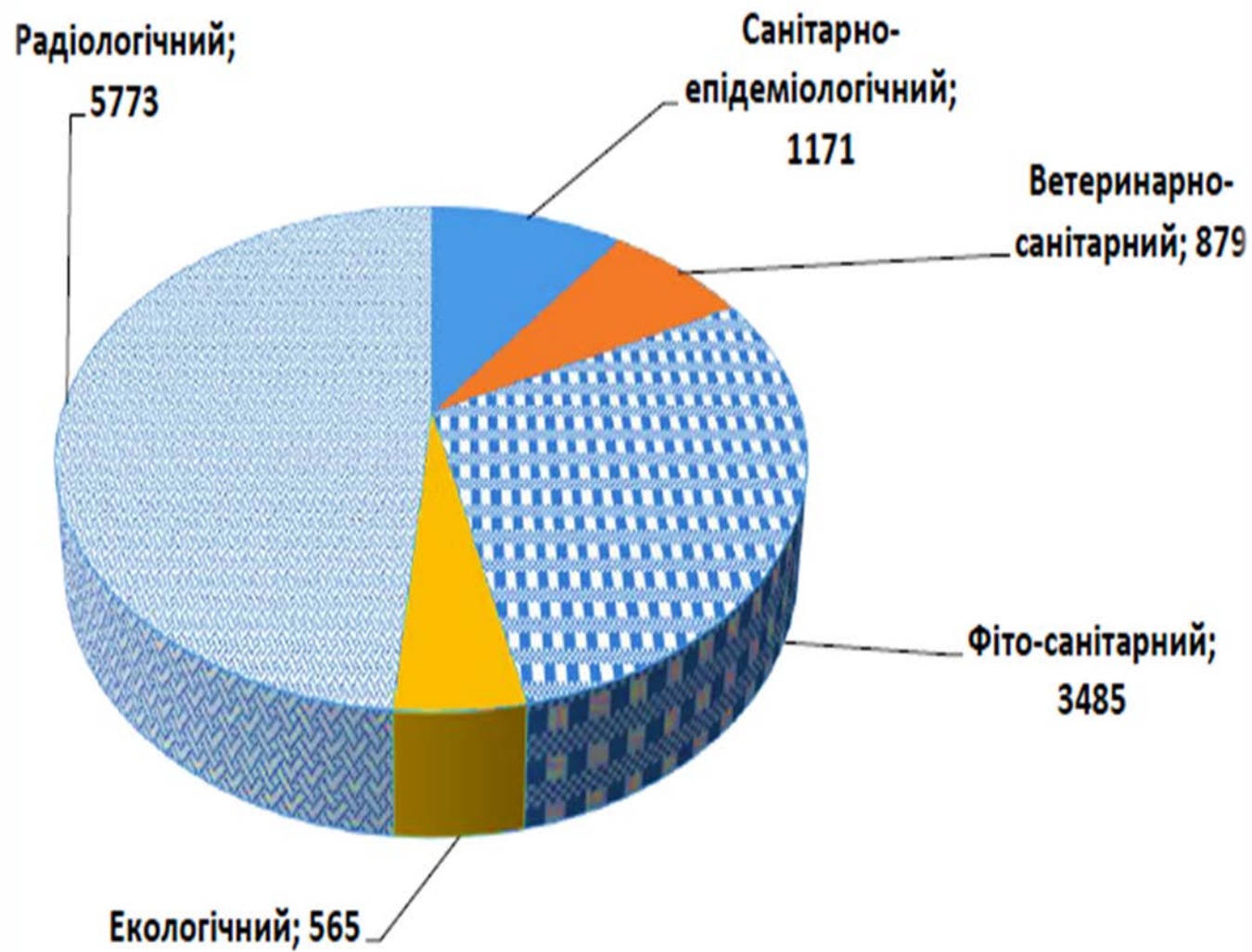
Центр
Стратегічного
Розвитку та Реформ
Громадська організація

Представлення результатів дослідження:

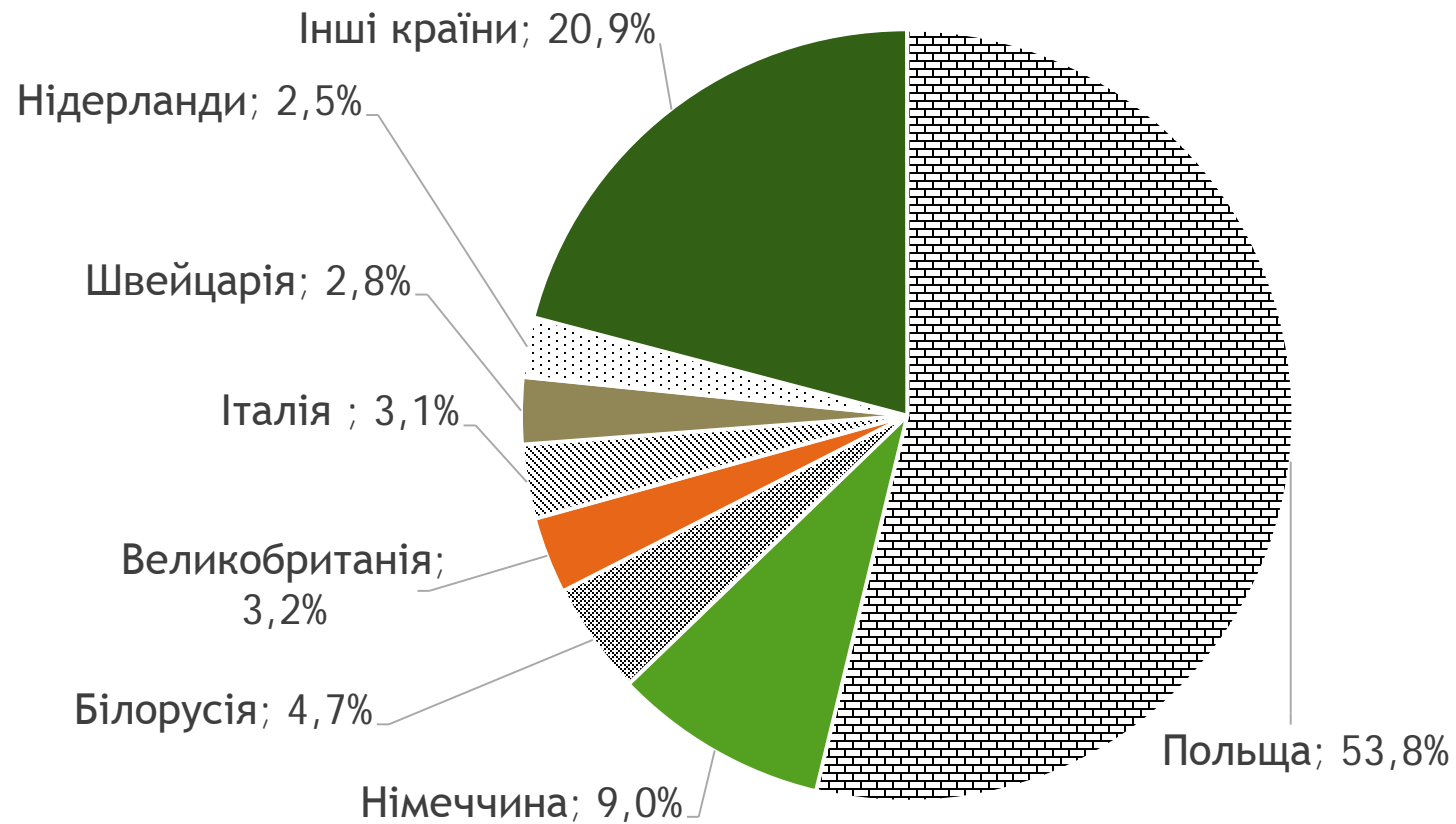
**Громадська оцінка роботи регіонального
митного органу та розроблення сучасних
орієнтирів вдосконалення митного контролю
на рівні Тернопільської області**

28 вересня 2018 року

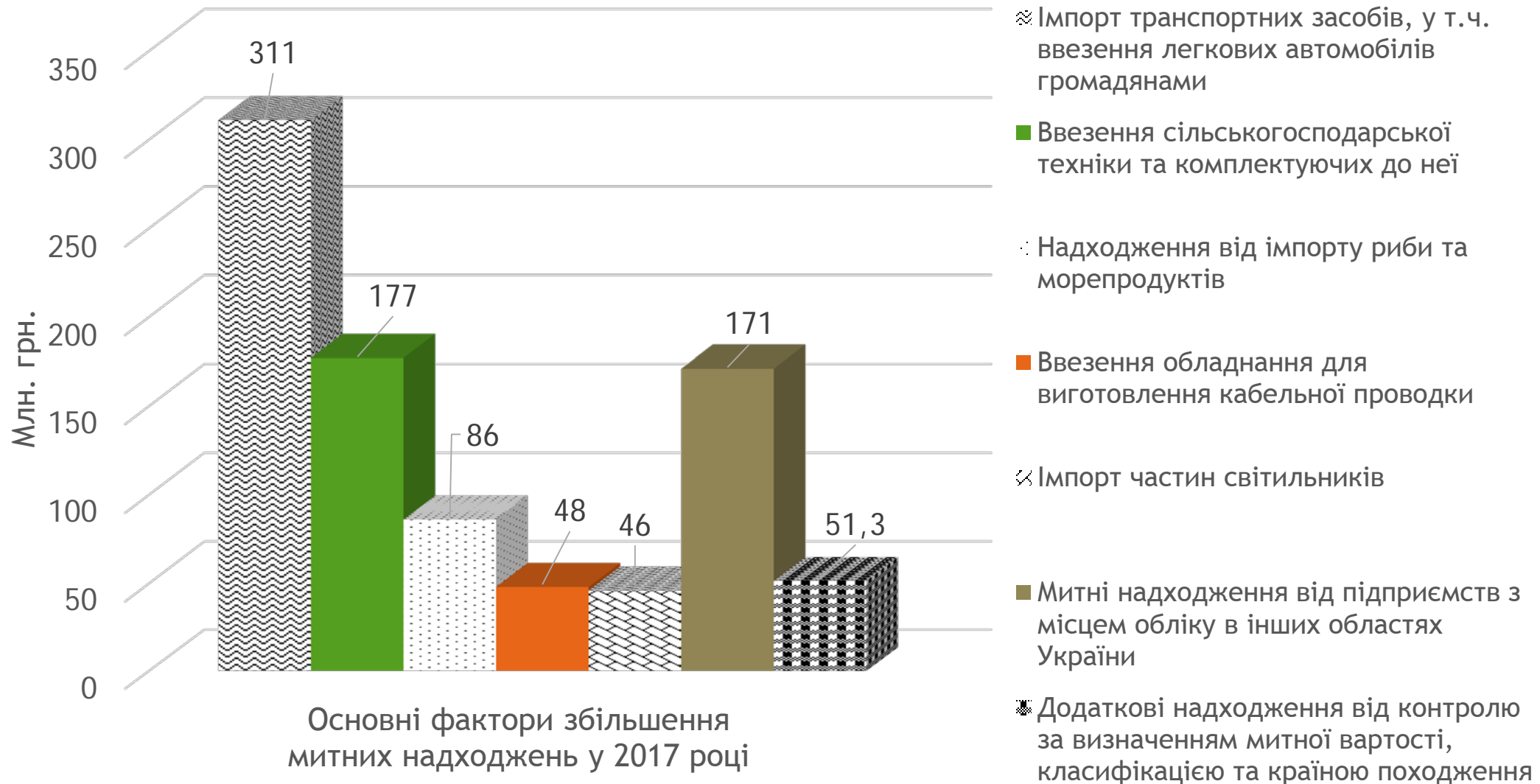
Кількість завершених контролів у розрізі контролюючих органів на Тернопільській митниці ДФС за період з 01.01.2018 по 01.07.2018 р.

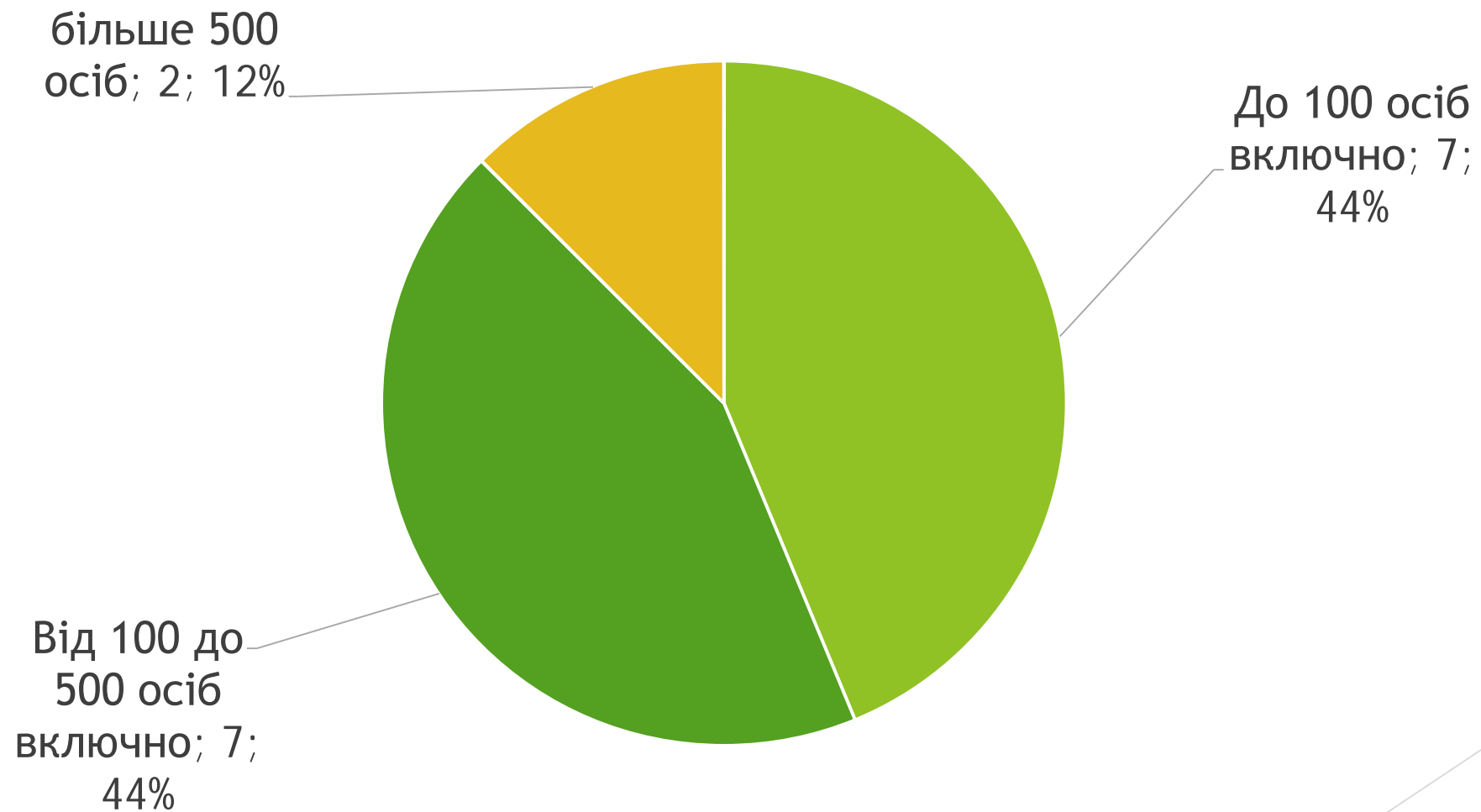
Структура основних торговельних партнерів зовнішньоекономічних операцій за країнами розташування

Основні фактори зростання митних надходжень Тернопільської митниці ДФС у 2017 році

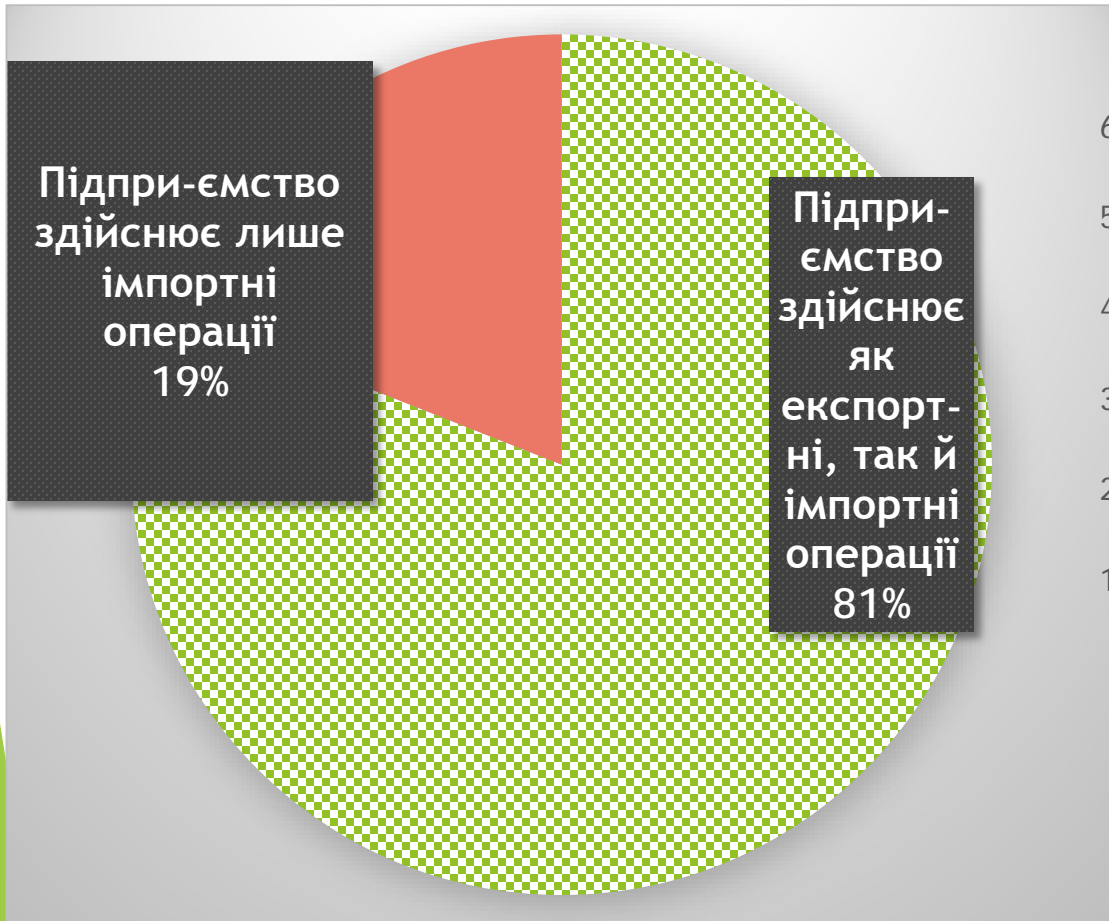
Розподіл опитаних респондентів щодо кількості працівників

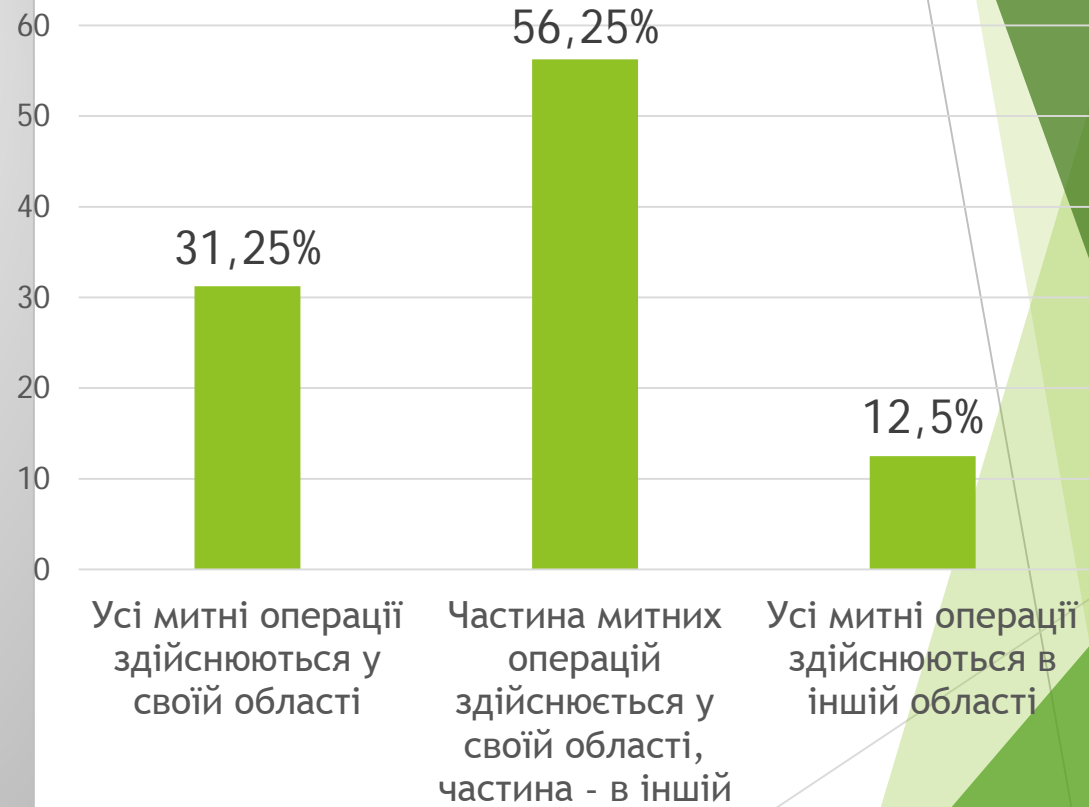
Основні види діяльності опитуваних суб'єктів ЗЕД

- ▶ Виробництво промислової освітлювальної техніки
- ▶ Лиття чавуну, лиття сталі; Оброблення металів та нанесення покриття на метали
- ▶ Виробництво фруктових та овочевих соків
- ▶ Виробництво кабельно-провідникової продукції
- ▶ Виробництво телекомунікаційних, радіоелектронних ліній
- ▶ Поліграфічна промисловість
- ▶ Оптова торгівля паливом та несільськогосподарськими проміжними продуктами
- ▶ Виробництво медичного стоматологічного обладнання
- ▶ Надання транспортних послуг з вантажних перевезень автомобілями
- ▶ Виробництво концентрованих соків, пюре, соків прямого віджиму та заморожених фруктів
- ▶ Надання транспортних послуг з вантажних перевезень автомобільним транспортом
- ▶ Надання транспортних послуг з перевезення рідких (наливних) вантажів
- ▶ Продаж тари та упаковки
- ▶ Роздрібна торгівля с/г технікою Виготовлення світлотехнічної продукції різного функціонального призначення
- ▶ Імпорт та реалізація засобів побутової хімії

Розподіл відповідей респондентів щодо видів експортно-імпортних операцій

Відсоткове співвідношення здійснених митних процедур суб'єкти ЗЕД на митних пунктах

Види контролю, які проходили суб'єкти ЗЕД у рамках проведення глибинного інтерв'ю

Види контролю	Митний контроль	Санітарно – епідеміологічний контроль	Ветеринарно-санітарний контроль	Фіто-санітарний контроль	Екологічний контроль	Радіологічний контроль
Опитані респонденти						
П-1	✓	-	✓	✓	-	-
П-2	✓	✓	✓	✓	✓	✓
П-3	✓	✓	✓	✓	✓	✓
П-4	✓	✓	-	✓	✓	✓
П-5	✓	✓	-	✓	✓	✓
П-6	✓	-	-	✓	✓	✓
П-7	✓	✓	-	✓	✓	✓
П-8	✓	✓	-	✓	✓	✓
П-9	✓	✓	✓	✓	✓	✓
П-10	✓	✓	-	✓	✓	-
П-11	✓	✓	-	-	✓	✓
П-12	✓	✓	-	✓	✓	-
П-13	✓	-	-	-	✓	-
П-14	✓	-	-	-	✓	-
П-15	✓	-	-	-	-	-
П-16	✓	-	-	-	✓	-

Розподіл відповідей респондентів на запитання:
«Оцініть проблемність проходження наведених нижче процедур
за шкалою від 0 до 5», кількість балів

Шифр респондента	п-1	п-2	п-3	п-4	п-5	п-6	п-7	п-8	п-9	п-10	п-11	п-12	п-13	п-14	п-15	п-16
Види контролю																
Митний контроль	-	0	0	0	0	0	0	0	2	4	1	2	0	1	0	2
Санітарно-епідеміологічний контроль	-	0	0	0	0	-	4	0	2	2	2	2	0	1	0	2
Ветеринарний контроль	0	0	0	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Фітосанітарний контроль	0	0	0	3	3	0	4	0	1	2	-	2	-	-	-	-
Екологічний контроль	-	0	0	1	3	0	3	0	2	2	2	1	0	3	-	2
Радіологічний контроль	-	0	0	0	3	0	2	0	1	-	1	-	-	-	-	-

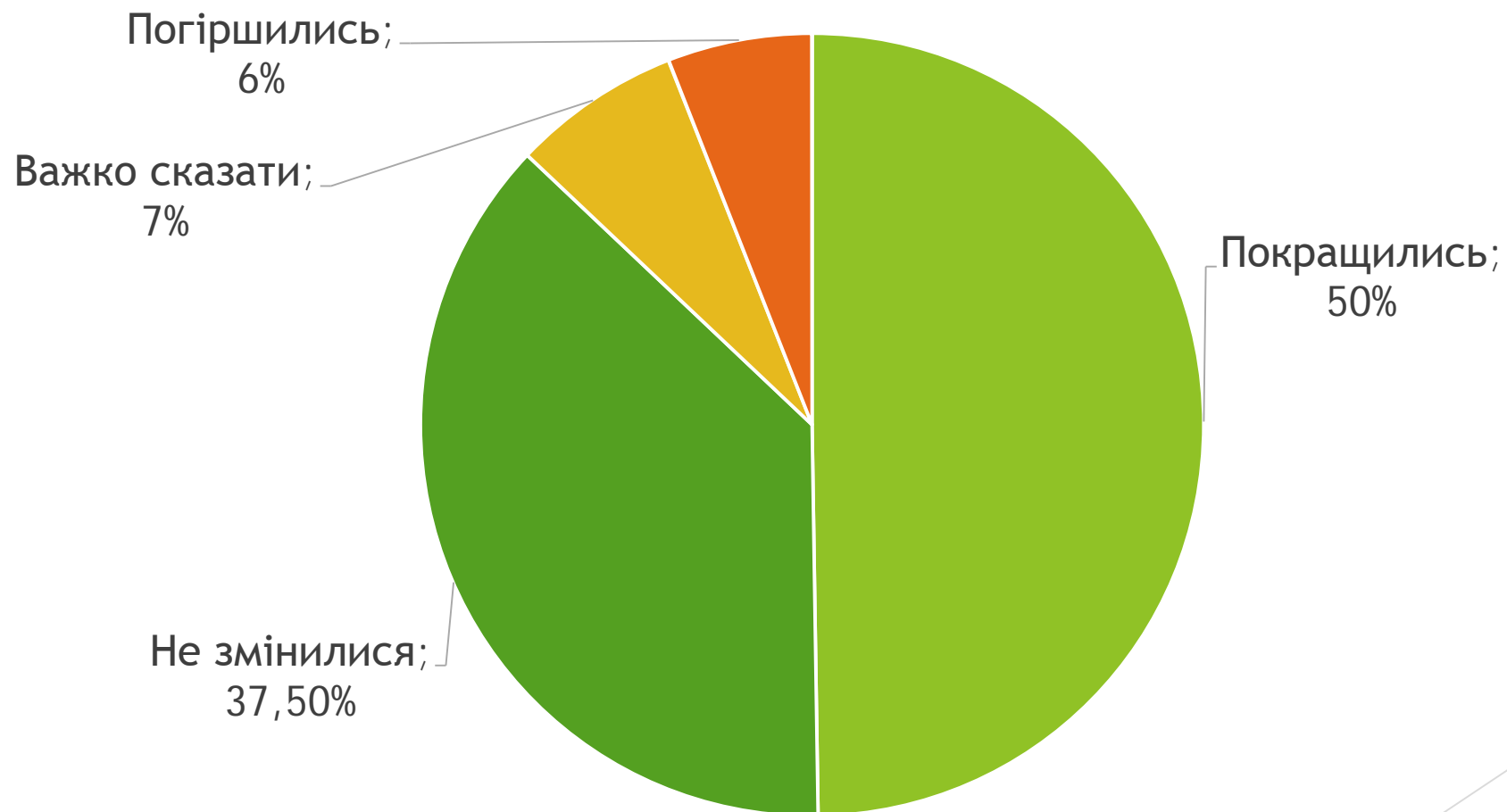
Перелік позитивних сторін роботи митного органу з позицій суб'єктів ЗЕД

№ з/п	Позитивні сторони роботи
1	Перехід на оформлення усіх процедур через систему «Єдиного вікна», обмеження часу митного оформлення.
2	Запровадження автоматизованої системи оцінки ризиків, яка трактує який саме товар потрібно оглянути більш ретельно. Як наслідок, зараз здійснюється один фізичний огляд на 15 чи 20 надісланих декларацій.
3	Якщо суб'єкт ЗЕД чітко формує пакет необхідних документів, і дотримується усіх норм та правил, то проблем із проходженням митних операцій не виникає.
4	Має місце досить повне та своєчасне інформаційне забезпечення учасників митного процесу на сайті Тернопільської митниці ДФС щодо: <ul style="list-style-type: none"> - нових правил імпорту та експорту продукції; - форм документів, необхідних для імпортування, експортування чи транзиту товарів; - чинних ставок мита й податків, які застосовуються або пов'язані з імпортуванням чи експортуванням товарів через державний кордон; - правил класифікації або визначення вартості товарів для митних цілей; - законів, підзаконні акти і адміністративно-правові норми загального застосування, які стосуються правил визначення походження; - обмежень або заборон імпорту, експорту чи транзиту.

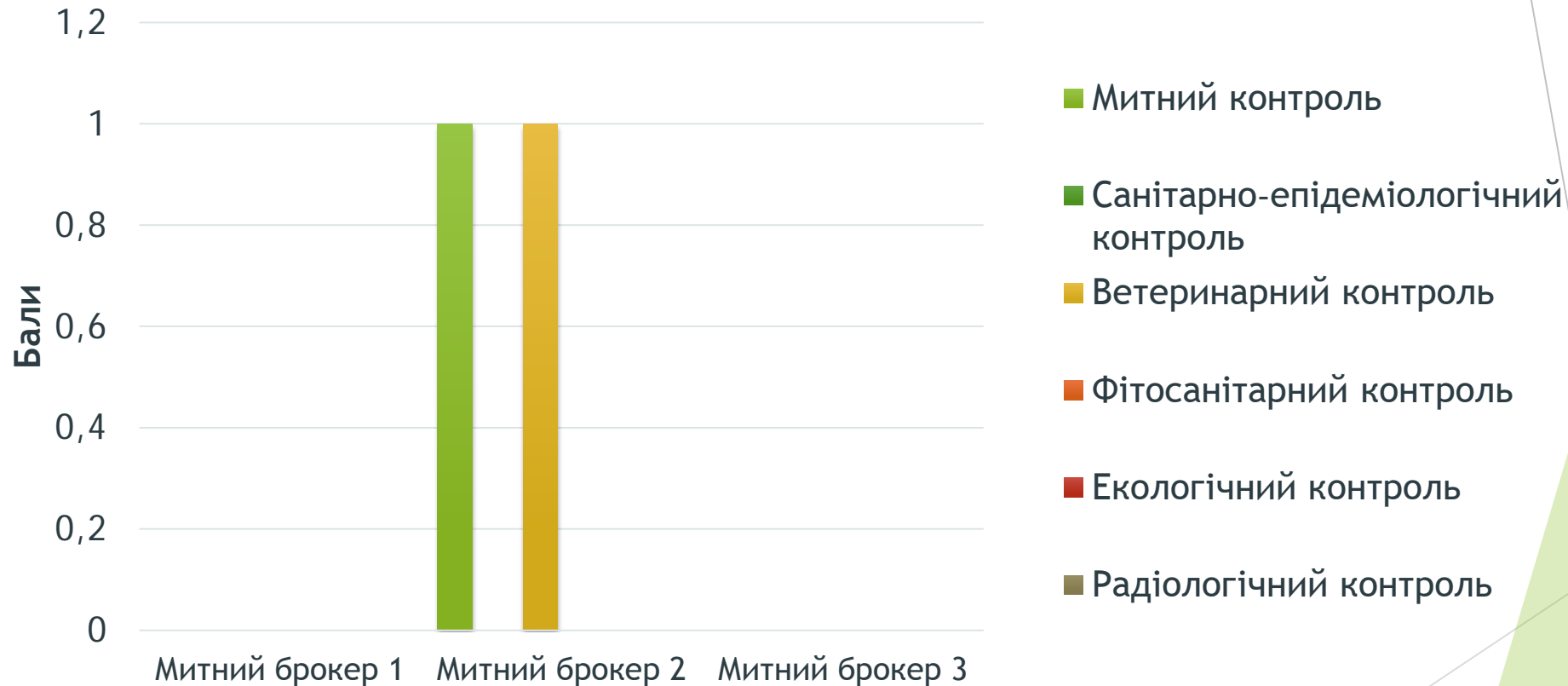
Типові проблеми, що виникають у суб'єктів ЗЕД із регулюючими органами на митному пункті Тернопільської митниці ДФС

№ з/п	Типові проблеми	Кількість респондентів, що стикнулися із цією проблемою
1	Уніфікація УКТЗЕД відповідно митних тарифних ставок на товари по цих кодах.	8
2	Не завжди зрозумілий процес визначення митної вартості товарів, часто одні і ті ж товари, при транспортуванні у різних рейсах, можуть оцінюватися на митниці по різному.	4
3	Необґрунтоване дублювання електронних варіантів документації паперовими (фітосанітарний, екологічний та радіологічний контроль), при тому, що електронні версії є у базі даних. Має місце також дублювання окремих процедур при проходженні різних видів контролю.	9
4	Сплата додаткової плати за години роботи посадової особи митниці після 18 год. або у вихідні дні. У суботу чи неділю, за роботу митного працівника підприємство додатково сплачує 40 євро/год., якщо ж вантаж потрібно розмитнити опісля 18 год. (кінець робочого часу на митниці у м. Тернопіль), то кожна додаткова година роботи їх спеціалістів коштує для суб'єкта ЗЕД - 20 євро (20 євро/год.).	16
5	Необґрунтовані перевірки, додаткові детальні огляди на предмет контрабанди із долученням СБУ.	2
6	Затягування часу оформлення митної документації (особливо перед вихідними).	3
7	Недостатній рівень орієнтації на споживача, його інтереси і потреби часом не враховуються належним чином.	4
8	Непрозора процедура розгляду скарг споживачів, суб'єктів ЗЕД, які часто розглядаються в тих самих відділах, на які була написана скарга.	3

Результати опитування суб'єктів ЗЕД щодо зміни умов ведення бізнесу протягом останніх двох років

Результати опитування митних брокерів щодо проблемності проходження різних видів контролю

Розподіл відповідей респондентів на запитання
«Оцініть проблемність проходження наведених нижче
процедур для підприємств, з якими ви співпрацюєте за
шкалою від 0 до 5»

Шифр респондента	ТПП-1	СК-1	СК-2	ФСК-1	ЦО-1	МП-1	МП-2
Види контролю							
Митний контроль	1 бал				1 бал	1 бал	1 бал
Санітарно-епідеміологічний контроль		1 бал	1 бал				
Ветеринарний контроль							
Фітосанітарний контроль				1 бал			
Екологічний контроль							
Радіологічний контроль							

Позитивні зміни у процесі митного оформлення (з позиції інших учасників)

- ▶ зростання обсягу електронного документообігу та значне зниження «контактного спілкування» з клієнтами;
- ▶ можливість надсилання інформації на електронну пошту, через мобільні пристрої;
- ▶ пришвидшення опрацювання інформаційних ресурсів шляхом застосування спеціалізованого програмного забезпечення;
- ▶ можливість опрацювання значних інформаційних масивів за короткий період часу;
- ▶ наявність широкої комунікації між клієнтами, що дає змогу залучення нових клієнтів та підвищення ефективності роботи з уже існуючими суб'єктами ЗЕД;
- ▶ скасування ряду дозвільних документів та зменшення кількості контролюючих інстанцій, що дозволило значно спростити процедури митної реєстрації;
- ▶ прийняття Митного кодексу України, що дало змогу звести основні правові аспекти діяльності в один законодавчий акт;
- ▶ технічно злагоджена робота «єдиного вікна»;
- ▶ уніфікація українського та європейського законодавства у митній сфері.

Проблемні моменти співпраці з суб'єктами ЗЕД (з позиції інших учасників)

- ▶ **Недостатній рівень кваліфікації** тих осіб, які здійснюють декларування, у більшості випадків - звичайна неухважність. Тому близько 2,5% від кількості поданих декларацій за місяць отримують від митниці відмови.
- ▶ Суб'єкти господарювання часто не хочуть уважно **вивчати діюче законодавство** та не дотримуються **термінів**, які там прописані, натомість висловлюючи думку, що контролюючі служби **упереджено** до них відносяться.
- ▶ Часто суб'єкти ЗЕД мають труднощі з **оформленням вживаного товару та техніки**, коли немає документів про оплату. Тоді суб'єкт ЗЕД має подати додаткові документи, щоб підтвердити вартість товарів або митні інспектори застосовують складніші методи визначення вартості.
- ▶ Повна процедура контролю займає досить багато часу та вимагає ретельної роботи від митного інспектора, оскільки в Україні ще **не працює процедура пост-аудиту**.
- ▶ Неготовність суб'єктів ЗЕД отримувати статус **уповноваженого (авторизованого) економічного оператора**.
- ▶ Небажання суб'єктів ЗЕД відвідувати **спільні з контролюючими органами наради та тренінги для брокерів**, які проводяться щомісячно.

Пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності Тернопільської митниці ДФС у співпраці з суб'єктами ЗЕД

№ з/п	Перелік пропозицій та рекомендацій
1	Оптимізувати графік роботи митного органу з метою врахування потреб суб'єктів ЗЕД.
2	Митниця повинна виконувати роль суб'єкта, який би намагався спростити та сприяти процедурам митного оформлення, таким чином підтримувати бізнес. Стосунки повинні розвиватися у площині довіри, розвивати культуру комунікації та взаєморозуміння, що формуватиме нормальні стосунки між бізнесом та митницею.
3	Усунути дублювання електронної документації паперовими екземплярами при проходженні різних видів контролю.
4	Скоротити тривалість виготовлення певних сертифікатів у відповідних інстанціях, налагодити роботу до автоматизму.
5	Створити відділи (сектори) з розгляду скарг юридичних і фізичних осіб, надавши їм організаційну самостійність щодо підрозділів, які здійснюють митний контроль і митне оформлення.

Пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності Тернопільської митниці ДФС у співпраці з суб'єктами ЗЕД

№ з/ п	Перелік пропозицій та рекомендацій
6	Уніфікувати роботу і обмін даними між митними базами України та країн ЄС, з тим щоб обмін інформацією якомога більше сприяв міжнародному руху товарів.
7	Прискорити митні процедури та зменшити вплив людського фактору на прийняття рішень в процесі їх здійснення.
8	Сприяти взаємному визнанню та координації товарних потоків між державами, ліквідувати не завжди потрібне дублювання контролю в міжнародних ланцюгах поставок.
9	Спільно зі стороною ЄС розробити єдині правила, які регулюють обмін інформацією між митними органами різних країн, у тому числі правила щодо захисту даних.
10	Доцільно здійснити керування якістю надання послуг суб'єктам ЗЕД за системою ISO 9001 і підтримувати цей стандарт якості в подальшому, оскільки він орієнтований на клієнта і передбачає постійне покращення послуг, які надаються.
11	Підвищити рівень професійності, що означає не лише необхідність мати високий теоретичний рівень підготовки, але й уміння працювати з людьми, психологічно правильно застосовувати ці знання.

Перелік пропозицій щодо покращення роботи митного органу, які були сформульовані працівниками митниці, брокерами та представниками контролюючих служб

- ▶ Раціональним було б створення єдиної інформаційної системи для податкової адміністрації, митних органів, банківських структур та інших регулюючих органів. Наявність системи єдиного електронного документообігу значно спростила б роботу митних органів.
- ▶ Слід було б зробити більший наголос у системі підготовки фахівця митної служби на вивчення іноземних мов, оскільки для багатьох документів необхідно здійснювати переклад. І хоча декларант зобов'язаний подавати переклад, але цей переклад часто є недосконалим.
- ▶ Хорошим кроком було б створити на кордоні спільні або суміжні митниці. Ця ідея вже обговорювалась, але залишилась тільки на словах. У цьому випадку митний контроль будуть здійснювати митні інспектори з двох сторін, наприклад, з польської сторони та з української. Відповідно тоді існувала б єдина електронна база і кожна сторона могла б чітко бачити, за якими документами, фактурами та експертними деклараціями товар виїжджає і в'їжджає на митну територію України. Таким чином, це б значно спростило процес визначення митної вартості товару.

Перелік пропозицій щодо покращення роботи митного органу, які були сформульовані працівниками митниці, брокерами та представниками контролюючих служб

- ▶ Важливим є отримання суб'єктами ЗЕД статусу «авторизованого економічного оператора» не лише формально, у законодавчому полі, але й фактично. Це значно спростило б роботу митного органу та дозволило б підприємству брати частину відповідальності за правильність митного оформлення на себе.
- ▶ Актуальним є введення процедури митного пост-аудиту, яка дала б змогу пришвидшити процес проходження митного контролю та зменшити навантаження на митного інспектора.
- ▶ Необхідним є проведення постійних навчань та семінарів для митних брокерів і суб'єктів ЗЕД з метою надання їм інформаційної підтримки у сфері змін законодавства, процедур і правил формування митних декларацій і процесів розмитнення товарів з метою підвищення їх кваліфікаційного рівня та набуття важливих компетенцій у сфері брокерської діяльності. Це значно знизило б рівень помилок та проблемних ситуацій при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Дякуємо за увагу!